

Sveučilište u Zagrebu University of Zagreb
Agronomski fakultet Faculty of Agriculture

Primjer dobre prakse u kategoriji znanstvene i akademske zajednice: Projekti Agronomskog fakulteta

Prof. dr. sc. Marija Cerjak

Prof. dr. sc. Neven Voća

Zagreb, 02.12.2024

PROJEKT U PRIJAVI:

The Role of Food Appreciation in the Reduction of Consumer Food Waste (FARO) –

1

- Natječaj: *Multilateral academic projects (MAPS)*, Hrvatska zaklada za znanost, 2024.
- Voditelj projekta: Agroscope, CH
- Partneri: AFZ (Hrvatska), InDeRe Institute for Food System Research and Innovation (Mađarska), Poznań University of Economics and Business (Poljska)
- Planirani budžet:
- Planirani početak projekta: 1. lipnja 2025.

PROJEKT U PRIJAVI:

The Role of Food Appreciation in the Reduction of Consumer Food Waste (FARO) –

- 1
 - Glavno projektno pitanje: kako održivo promijeniti ponašanje potrošača prema manjem bacanju hrane
 - naglasak na poštovanju hrane i svijesti o njenoj važnosti
 - Planirane aktivnosti:
 - Razviti instrument za mjerenje poštovanja hrane (food appreciation) i svijesti o njenoj važnosti (consciousness)
 - Korištenjem participativnog pristupa, identificirati i razviti strategije za smanjenje bacanja hrane
 - Strategije pretočiti u intervencije za smanjenju bacanja hrane te testirati učinkovitost tih strategija
 - Diseminacija rezultata projekta široj javnosti

PROJEKT U PRIJAVI:

The Role of Food Appreciation in the Reduction of Consumer Food Waste (FARO) –

3

• AFZ aktivnosti:

- Kvalitativno istraživanje: radionica budućnosti (participativni pristup)
- Online anketa za razvoj i testiranje novih skala (food appreciation & consciousness)
- Online anketa za mjerenje utjecaja različitih informacija na ponašanje potrošača
- Eksperimentalna studija u studentskim restoranima – utjecaj različitih informacija na ponašanje potrošača

**Zero food waste education
of „Z“ generation of
European citizens**

Temelj projekta: istraživanje količina nastanka otpada od hrane u kućanstvima

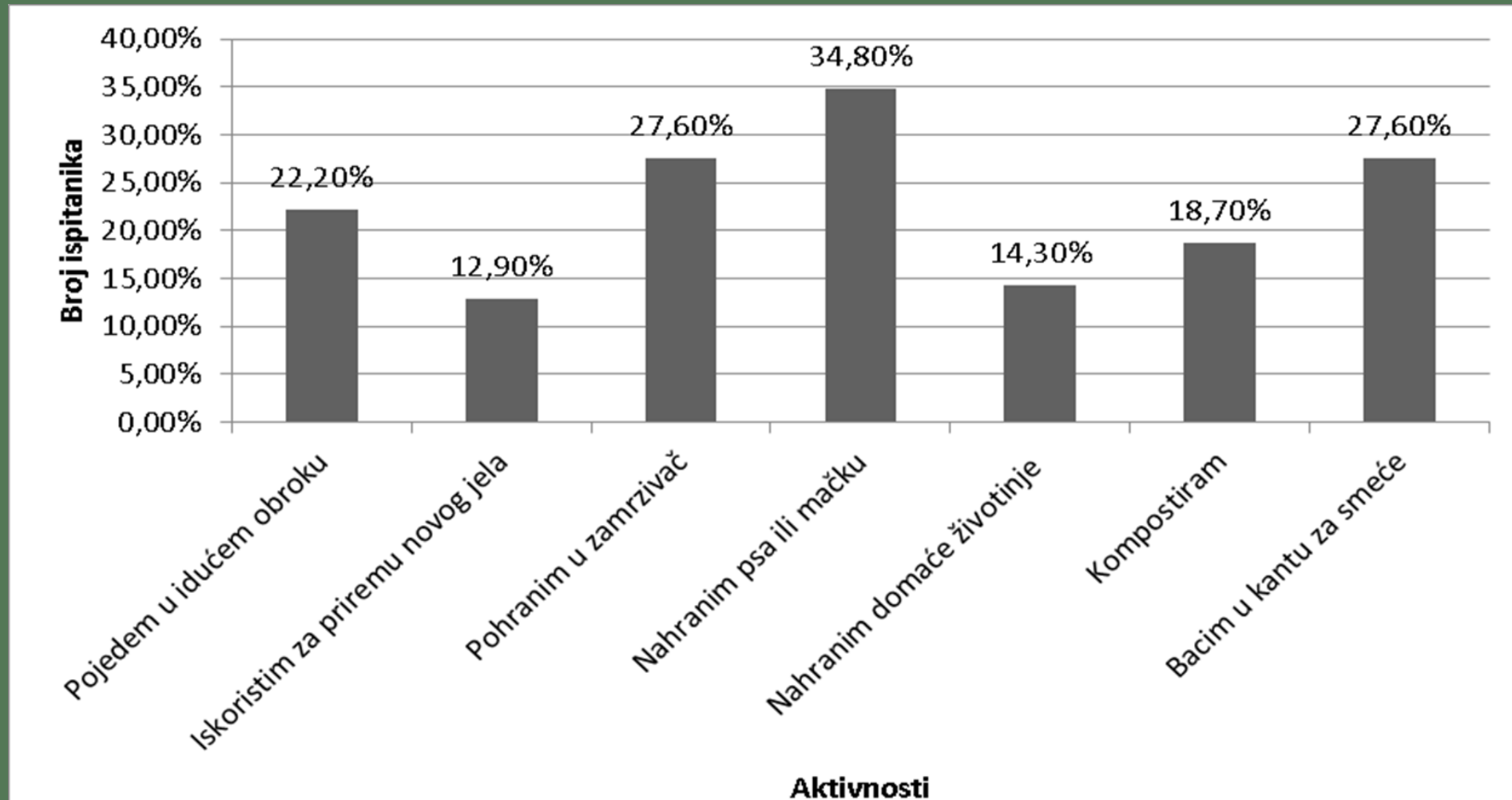
EU: prosjek po osobi **92 kg** otpada od hrane koji proizvode kućanstva

RH: prosjek po osobi **75 kg** otpada od hrane koji proizvode kućanstva

Postupanje s otpadom od hrane

Otpad od hrane u kućanstvima

- **Mlađe osobe do 24 godine**
 - Kućanstva s malom djecom
 - Kućanstva s visokim primanjima
 - Oni sa sindromom „dobre domaćice“
 - Oni koji osjete nelagodu zbog nestašice/ograničenja hrane
 - Oni koji ne osjećaju osobnu odgovornost
-
- Starije osobe
 - Osobe s razvijenom ekološkom sviješću
 - Oni koji imaju želju pravilno (i moralno) postupati
 - Kućanstva s vještinama i znanjima koja planski upravljaju hranom

Zašto mladi bacaju hranu:

Neujednačen oblik i nedostatak obrazovanja oko gospodarenja otpadom, a pogotovo prevencije otpada od hrane kod različitih škola, regija i država.

Slaba svjesnost financijskih i okolišnih gubitaka bacanjem hrane

Ideja projekta

Cilj: Stvaranje promjena ponašanja prema prevenciji i otpadu od hrane kod mladih iz 5 različitih država drugačijeg edukacijskog pristupa o okolišu i otpadu.

Doprinos: Promocija obrazovanja za održivo upravljanje hranom i podizanje svijesti o potrošnji hrane među mladom generacijom.

CILJANA SKUPINA: Generacija Z (Zoomers)

Generacija koja postaje punoljetna u drugom desetljeću 21. stoljeća.

 ZeeWaste4EU

Partneri na projektu

Estonia: Tallinn University of Technology

Rumunjska: University of Agriculture and Veterinary Medicine Bucharest

Srbia: Institute of General and Physical Chemistry, University of Belgrade

Italija: University of Salerno

Hrvatska: Sveučilište u Zagrebu Agronomski fakultet

Projektni rezultati

PR 1

Usporedba nacionalne situacije u odnosu na generaciju i prevenciju FW te trenutne obrazovne prakse

PR 2

Istraživanje o stvaranju otpada od hrane kod mladih i mogućnosti da se to promijeni

PR 3

Interaktivni edukacijski tečajevi vezani uz područje stvaranja otpada od hrane

PR4

Mogućnost testiranja vlastitih kapaciteta u sektoru stvaranja otpada od hrane

PR5

Online portal za edukaciju i interakciju

PR 1

Usporedba nacionalne situacije u odnosu na generaciju i prevenciju FW te trenutne obrazovne prakse

FOOD WASTE GENERATION AND PREVENTION

Benchmarking of national situation

PREPARED FOR :

ZeeWaste4EU (Erasmus+, 2021-1-HR01-KA220-HED-000023012)

Co-funded by the European Union

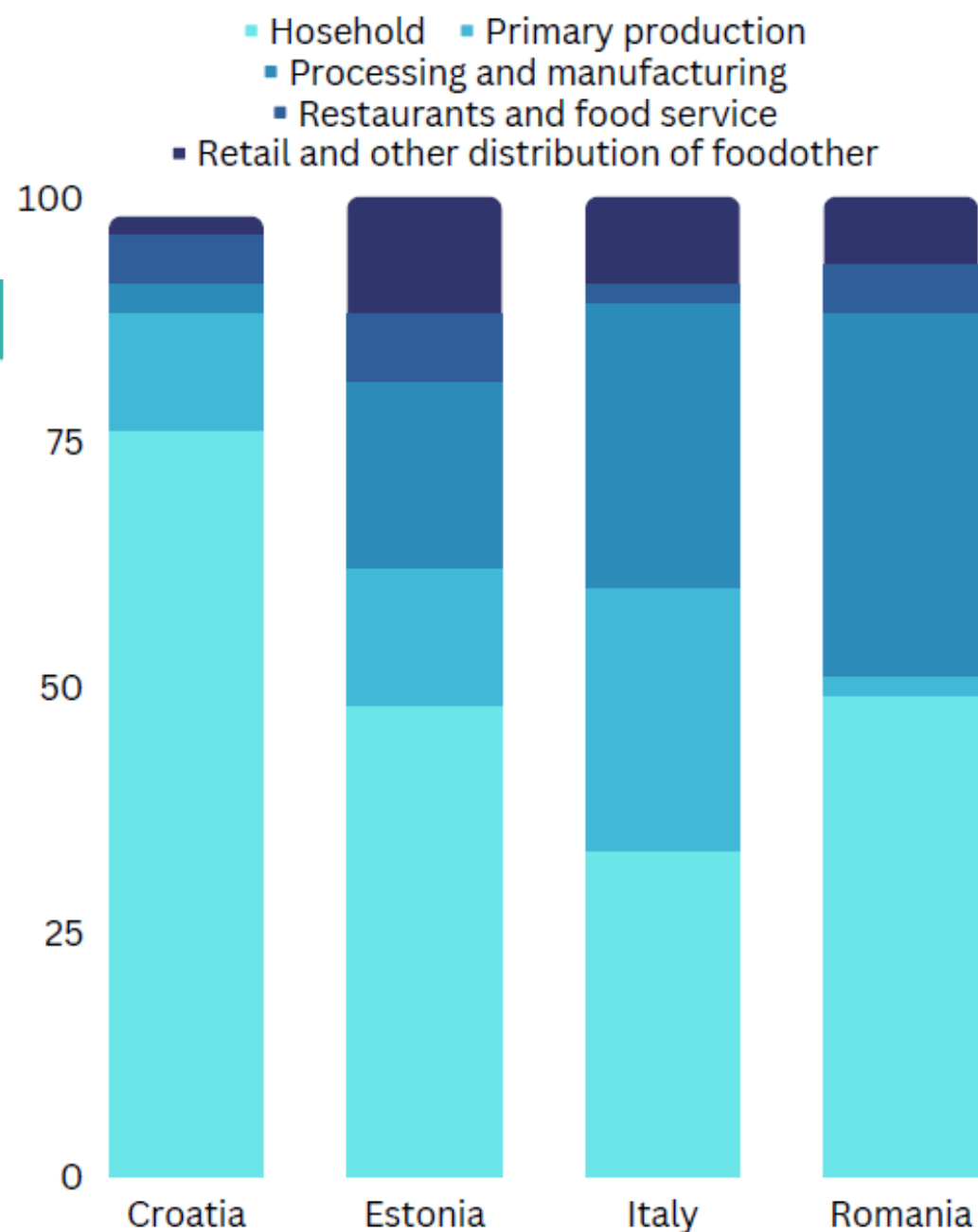
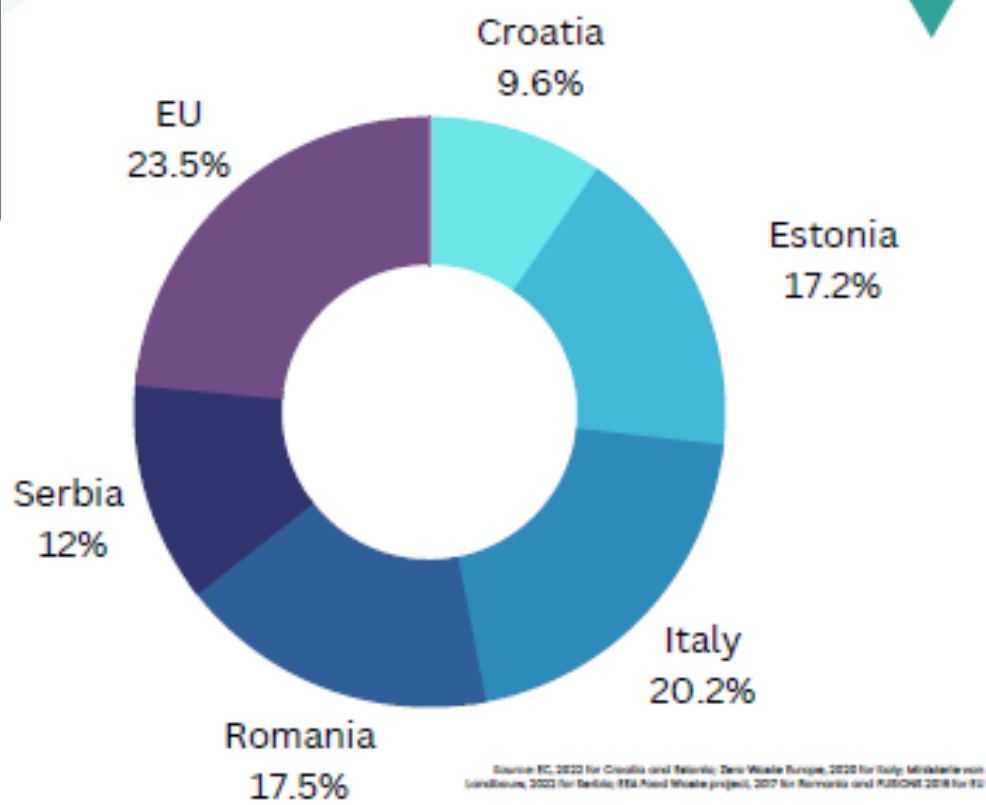
Indikatori gospodarenja otpadom od hrane - Hrvatska (2021)

Br.	Indikator	Jedinica	Podatak
1.a	Broj stanovnika u državi	broj	3 888 529
1.b	Godišnja količina ukupno proizvedenog komunalnog otpada	tona/godišnje	1 766 560
1.c	Prosječni postotak biootpada u komunalnom komunalnom otpadu	%	37
1.d	Godišnja količina proizvedenog biootpada u komunalnom otpadu	tona/godišnje	372 407
1.e	Godišnja količina otpada od hrane	tona/godišnje	286 379
1.f	Prosječna količina komunalnog otpada po stanovniku u zemlji godišnje	kg/osobi	454
1.g	Prosječna količina otpada od hrane po stanovniku u određenom gradu godišnje	kg/osobi	71
2.a	Količina oporabljene (recikliranog) otpada tijekom trajanja projekta	tona	7 448
2.b	Količina oporabljene (recikliranog) otpada do 2030.	tona	34 365
3.a	Potencijal proizvodnje biometana iz otpada hrane u ciljnoj zemlji	tona/godišnje	12 321
3.b	Ukupni godišnji energetski potencijal otpada od hrane	MWh	189
4.a	Godišnje smanjenje emisija stakleničkih plinova tijekom provedbe projekta	tCO2e/godišnje	330 768
5.a	Otvorena radna mjesta u procesima gospodarenja otpadom	broj	6 873
5.b	Potencijal radnih mjesta u industriji biogoriva	broj	147
6.a	Ukupni financijski godišnji gubitak uslijed bacanja hrane u ciljanoj zemlji	€/godišnje	111 687 810

PR 1

Usporedba nacionalne situacije u odnosu na generaciju i prevenciju FW te trenutne obrazovne prakse

Food waste generation

PR 2

Istraživanje o stvaranju otpada od hrane kod mladih i mogućnosti da se to promijeni

Sudionici: 330 sudionika Z generacije u dobi od 18 do 24 godine (66 iz svake zemlje partnera: Hrvatska, Estonija, Italija, Rumunjska i Srbija)

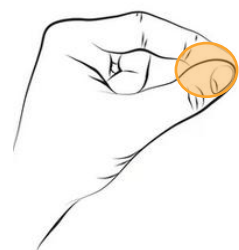
12 različitih kategorija hrane: (1) Voće, (2) Povrće, (3) Obradeno (procesuirano) voće i povrće, (4) Krumpir, (5) Tjestenina, riža, žitarice, (6) Meso i mesni proizvodi, (7) Riba, (8) Mlijeko i mliječni proizvodi, (9) Kruh, (10) Kolači, (11) Gotovi obroci, (12) Ostalo

I Testovi znanja

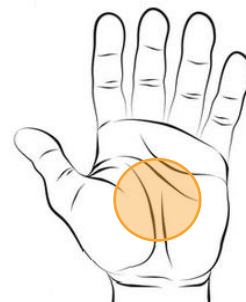
II FWD

III CNN

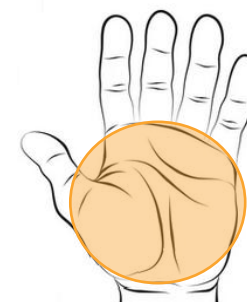
Utvrđiti vrstu i količinu FW-a koji generiraju mladi te navike

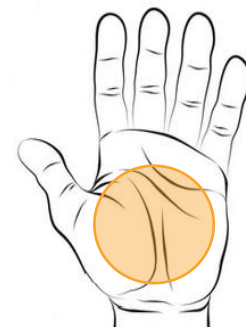
prstohvat

1/4
šake / dlana

1
šaka/dlan

1/2
šake / dlana

1
šaka/dlan

PR 2

Istraživanje o stvaranju otpada od hrane kod mladih i mogućnosti da se to promijeni

Day 1:

What?	How Much?	Why?
(1) Fruit	½ šake kore od mandarine	Nejestivi djelovi (kompost)
(3) Processed fruits and vegetables	Prstohvat salate	Ostaci
(4) Potatoes		
(5) Pasta, rice, cereal	Prstohvat žitarica	Ostaci
(6) Meat and meat products	½ šake mesa	Ostaci (pas)
(12) Other	1 vrećica čaja	Nejestivi djelovi

Day 2:

What?	How Much?	Why?
(1) Fruit	Šaka kore od mandarine i dio jabuke	Nejestivi dio i ostaci (kompost)
(6) Meat and meat products	½ šake mesa	Ostaci i nejestivi dio (pas)
(12) Other	1 ½ šake od pečenog jaja 2. Vrećica od čaja	1. Ostaci od pečenog jaja te ljuske od jaja (kompost) 2. Nejestivi dio

Day 3:

What?	How Much?	Why?
(2) Vegetables	-	Nejestivi dio-ljuske od jaja
(11) Prepared meals	Prstohvat juhe	Ostaci
(12) Other	1 vrećica čaja	Nejestivi dio

Day 4:

What?	How Much?	Why?
(1) Fruit	½ šake kore od mandarine	Nejestivi dio (kompost)
(2) Vegetables	Prstohvat salate	Ostaci
(4) Potatoes	-	Kora od krumpira- nejestivi dio (kompost)
(5) Pasta, rice, cereal	Prstohvat	Ostaci
(6) Meat and meat products	½ šake	Nejestivi dio (pas)
(12) Other	1 vrećica čaja	Nejestivi dio

Day 5:

What?	How Much?	Why?
(1) Fruit	½ šake kore od mandarine	Nejestivi dio (kompost)
(5) Pasta, rice, cereal	Prstohvat žitarica	Ostaci
(8) Milk and dairy products	Prstohvat mlijeka	Ostaci
(12) Other	Tri vrećica čaja	Nejestivi dio

Day 6:

What?	How Much?	Why?
(1) Fruit	Jedna šaka kore od banane	Nejestivi dio (kompost)
(2) Vegetables	-	Peteljka od rajčice (kompost)
(4) Potatoes	-	Kora od krumpira (kompost)
(10) Cookies	-	Ljuska od kestena

Day 7:

What?	How Much?	Why?
(1) Fruit	Šaka kore od mandarine	Nejestivi dio (kompost)
(6) Meat and meat products	-	Ljuske od jaja
(10) Cookies	Prstohvat kokica	Ostaci
(12) Other	Četiri vrećica čaja	Nejestivi dio

PR 2

Istraživanje o stvaranju otpada od hrane kod mladih i mogućnosti da se to promijeni

FWD

Prosječno 7-dnevno generiranje otpada od hrane mjereno FWD metodom (dnevnik sudionika, izraženo u porcijama)

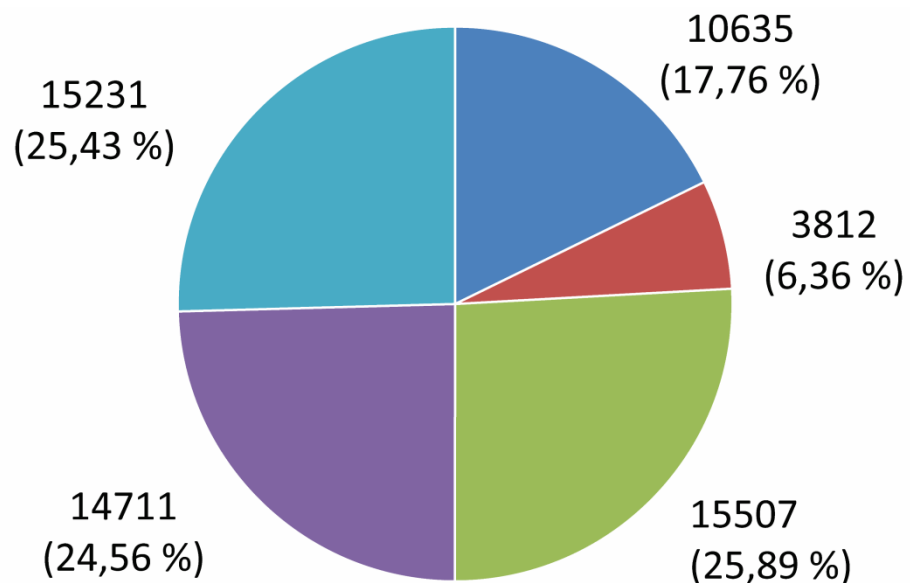
Kategorija	Italia	Estonia	Croatia	Romania	Serbia	Average
(1) Voće	0.54	0.25	1.25	0.55	0.70	0.70
(2) Povrće	0.26	0.34	0.63	0.38	0.93	0.51
(3) Procesuirano voće i povrće	0.12	0.06	0.37	0.08	0.28	1.18
(4) Krumpir	0.17	0.04	0.35	0.60	0.37	0.31
(5) Tijesto, riža	0.26	0.06	0.42	0.34	0.34	0.29
(6) Meso i mesni proizvodi	0.19	0.23	0.79	1.06	0.66	0.59
(7) Riba	1.28	0.01	0.20	0.05	0.11	0.33
(8) Mlijeko i mliječni proizvodi	0.40	0.01	0.16	0.16	0.19	0.18
(9) Kruh	0.10	0.04	0.16	0.24	0.33	0.17
(10) Kolači	0.06	0.00	0.06	0.17	0.04	0.07
(11) Gotovi obroci (obrađena hrana)	0.08	0.06	0.36	1.15	0.53	0.44
(12) Ostalo	0.20	0.30	0.51	0.61	0.49	0.42
SUM	3.66	1.40	5.26	5.39	5.16	4.17

PR 2

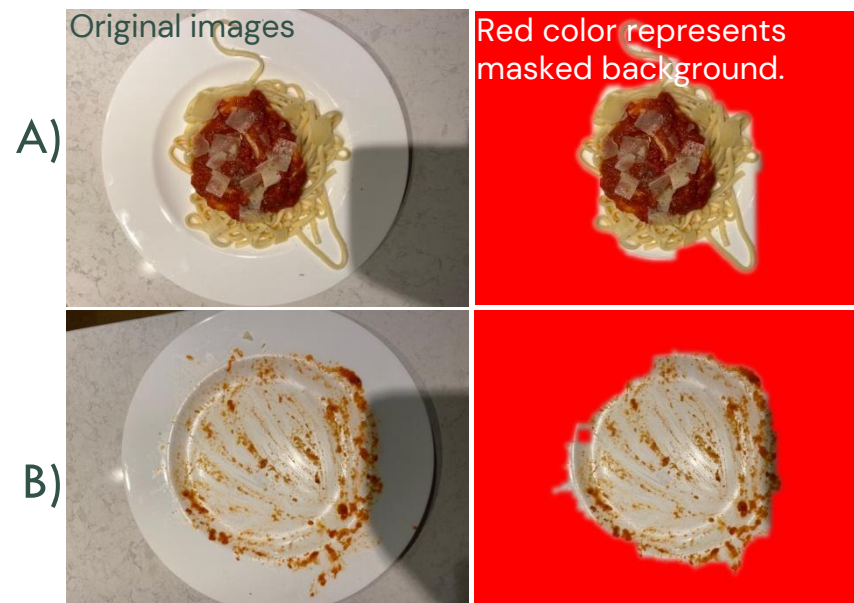
Istraživanje o stvaranju otpada od hrane kod mladih i mogućnosti da se to promijeni

CNN

Procjena generiranja otpada od hrane korištenjem slika uz pomoć CNN modela
Otpad od hrane izračunat na temelju slika prije i poslije jela.
Kako je svaka slika imala drugačiju pozadinu, bilo je potrebno maskirati pozadinu i napraviti model koji prepoznaje najveći oblik na slici i izračunati razliku samo hrane, potpuno isključivši pozadinu slike.
Broj ukupno snimljenih slika po zemljama = 59.896

■ Italia ■ Estonia ■ Croatia ■ Romania ■ Serbia

The example of masking the picture A) before and B) after the meal
Model result: **95.5 % of eaten food** (4.5% food waste)

PR 2

Istraživanje o stvaranju otpada od hrane kod mladih i mogućnosti da se to promijeni

CNN

Prosječno 7-dnevno generiranje otpada od hrane mjereno FWD metodom (dnevnik sudionika, izraženo u porcijama)

Kategorija	Italia	Estonia	Croatia	Romania	Serbia	Average
(1) Voće	0.54	0.25	1.25	0.55	0.70	0.70
(2) Povrće	0.26	0.34	0.63	0.38	0.93	0.51
(3) Procesuirano voće i povrće	0.12	0.06	0.37	0.08	0.28	1.18
(4) Krumpir	0.17	0.04	0.35	0.60	0.37	0.31
(5) Tijesto, riža	0.26	0.06	0.42	0.34	0.34	0.29
(6) Meso i mesni proizvodi	0.19	0.23	0.79	1.06	0.66	0.59
(7) Riba	1.28	0.01	0.20	0.05	0.11	0.33
(8) Mlijeko i mliječni proizvodi	0.40	0.01	0.16	0.16	0.19	0.18
(9) Kruh	0.10	0.04	0.16	0.24	0.33	0.17
(10) Kolači	0.06	0.00	0.06	0.17	0.04	0.07
(11) Gotovi obroci (obrađena hrana)	0.08	0.06	0.36	1.15	0.53	0.44
(12) Ostalo	0.20	0.30	0.51	0.61	0.49	0.42
SUM	3.66	1.40	5.26	5.39	5.16	4.17

PR 2

Istraživanje o stvaranju otpada od hrane kod mladih i mogućnosti da se to promijeni

FWD i CNN

Razlike između dnevnika i slika

Kategorija	Best	Worst	Best	Worst	Diaries/Images
Metodologija	Diary		Images		Correlation
(1) Voće	EST	CRO	EST	CRO	0.800
(2) Povrće	EST	SRB	EST	SRB	0.987
(3) Procesuirano voće i povrće	EST	CRO	ROM	CRO	0.968
(4) Krumpir	EST	ROM	EST	ROM	0.821
(5) Tijesto, riža	EST	ROM	EST	ROM	0.708
(6) Meso i mesni proizvodi	EST	ROM	EST	CRO	0.824
(7) Riba	EST	ITA	EST	ITA	0.999
(8) Mlijeko i mliječni proizvodi	EST	ITA	EST	ITA	0.941
(9) Kruh	EST	SRB	EST	SRB	0.879
(10) Kolači	EST	ROM	EST	ROM	0.980
(11) Gotovi obroci (obrađena hrana)	EST	ROM	EST	ROM	0.982
(12) Ostalo	ITA	ROM	EST	ROM	0.883
SUM	EST	ROM	EST	ROM	0.800

PR 2

Istraživanje o stvaranju otpada od hrane kod mladih i mogućnosti da se to promijeni

Čimbenici: testovi znanja o otpadu

	Italy	Estonia	Croatia	Romania	Serbia	F	p
Testovi znanja o otpadu	2.718 ^a	2.773 ^{ab}	2.862 ^b	2.728 ^a	2.689 ^a	6.087	0.000

PR 3

Interaktivni
edukacijski tečajevi
vezani uz područje
stvaranja otpada od
hrane

CROATIA

M1. Otpad od hrane i
globalni ciljevi održivog
razvoja (SDGs)

ITALY

M2. Strateški plan
smanjenja otpada od
hrane

ROMANIA

M3. Otpad od hrane
u urbanim
sredinama

ESTONIA

M4. Pametna rješenja i
inovativne tehnologije
za održivo
gospodarenje otpadom
od hrane

Video

Poster

Prijevod

Edukacijski videi temeljeni na razvijenim materijalima unutar modula tečajeva

Informativni poster predstavlja lakši način povećanja znanja o smanjenju FW-a i primjeni održivih praksi u svakodnevnom životu

Rezultati prevedeni na hrvatski, estonski, talijanski, rumunjski, engleski i srpski jezik

dostupno putem online
platforme projekta

PR4

Mogućnost testiranja vlastitih kapaciteta u sektoru stvaranja otpada od hrane

Podrška za pripremu generacije Z za provedbu naučenih aktivnosti.

Materijali za podučavanje i učenje usmjereni na kružno gospodarstvo informirat će mlade o vrijednosti i utjecaju FW-a i razviti njihovo razumijevanje hijerarhije otpada.

EDUKACIJA sudionika uz pomoć materijala (edukativnih modula) kreiranih u sklopu PR3

Provedba testiranja znanja – mogućnosti dodatne edukacija ili dobivanja certifikata

Kroz izravnu suradnju sa svakim partnerom, aktivnosti će uspoređivati i evaluirati povratne informacije mladih o znanju, vještinama planiranja i spremnosti za prijelaz na funkcije povezane s održivošću/cirkularnim gospodarstvom.

Osim web stranice, aktivnosti projekta i dodatni savjeti kao i rezultati projekta podržani su i na društvenim mrežama: Facebook, LinkedIn, Instagram.

<https://zeewaste4.eu/>

PR5

Online portal za
edukaciju i
interakciju

Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost – natječaji za sufinanciranje uređaja otpada od hrane u 2025. godini

- pogodni za natječaj: vrtići, bolnice, hoteli, restorani, kampovi...
- nekoliko vrsta uređaja otpada od hrane: komposter, dehidrator, mlinovi u sudoperima, mikrobiološka razgradnja do otpadnih voda.
- problem: koliko ih doprinosi kružnoj ekonomiji?

Potrebna suradnja Ministarstva poljoprivrede i Fonda oko odabira vrste i načina obrade otpada od hrane za sufinanciranje!

U tijeku:
Analiza uređaja za
obradu otpada od
hrane

Hvala na pažnji!

nvoca@agr.hr

mcerjak@agr.hr